

REPUBLIKA HRVATSKA

Savjet za nacionalne manjine
10000 ZAGREB, Mesnička 23

KLASA: 022-03/21-02/11

URBROJ: 50438/03-22-05

Zagreb, 6. prosinca 2021.

PREDMET: Zapisnik 96. sjednice Savjeta za nacionalne manjine

Savjet za nacionalne manjine održao je dana 25. studenog 2021. godine 96. sjednicu s početkom u 11,00, u Velikoj dvorani Novinarskog doma u Zagrebu, Perkovičeva ulica 2.

Sjednici su nazočili: Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta, Vladimir Ham, potpredsjednik Savjeta, Branka Baksa, dr. Furio Radin, Robert Jankovics ing. inf., Marija Semenjuk Simeunović, dipl. oec., Darko Šonc, prof. Zvonko Kostelnik, Vladimir Bilek, Zorica Velinovska, dipl. polit, Bruno Beljak, dr.

Ostali nazočni: Sanja Pleša, urednica i voditeljica multinacionalnog programa „Prizma“, Jasna Rašeta, savjetnica u Vladinom Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, Tibor Varga, zamjenik predstojnika Stručne službe Savjeta, Danijela Komadina, savjetnica u Stručnoj službi Savjeta i predstavnici medija.

Zbog opravdanih razloga održavanju sjednice nisu nazočili sljedeći članovi Savjeta: Mirjana Galo, potpredsjednica Savjeta, Veljko Kajtazi, Ishak Hodžić, Dragana Jeckov, dipl. iur., Ermina Lekaj Prljaskaj, dipl. iur., Anja Šimpraga, mag. agr., prof. dr. sc. Milorad Pupovac i Danilo Ivezčić.

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine pozdravio je prisutne članove Savjeta i ostale sudionike te je otvorio 96. sjednicu Savjeta. Osvrnuo se na žalosni događaj odnosno smrt dugogodišnjeg člana Savjeta, potpredsjednika Savjeta i saborskog zastupnika Nikole Maka koji je preminuo u 85 godini života.

Nadopunjen je Dnevni red s točkom „Razno“. Nakon unesene dopune Dnevni red je jednoglasno usvojen kao i Zapisnik s 95. sjednice.

DNEVNI RED

1. Informacije o provedenim dopunskim izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz reda pripadnika nacionalnih manjina odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda
2. Edukativni seminari za unapređenje rada i uloge vijeća i predstavnika nacionalnih manjina
3. Zamolbe udruga i ustanova nacionalnih manjina za prenamjenom sredstva:
  - Talijanska unija – Italijanska Unija, Rijeka,
  - Židovska vjerska zajednica Bet Israel,
  - Slovensko kulturno društvo Lipa, Zadar ,
  - Savez Čeha,
  - Mađarsko kulturno društvo Ady Endre,
  - Srpsko kulturno-umjetničko i duhovno društvo „Đurđevdan“ u Drežnici, Drežnica,

- Novinsko - izdavačka ustanova „Edit“ iz Rijeke,
  - Sabor Bošnjačkih asocijacija Hrvatske.
4. Obilježavanje 20. obljetnice stupanja na snagu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina
  5. Razno

Ad.1. Informacije o provedenim dopunskim izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave iz reda pripadnika nacionalnih manjina odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda

Predsjednik Savjeta istaknuo je kako su dopunski izbori za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, iz reda pripadnika nacionalnih manjina odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda, iznimno važan događaj u demokraciji svugdje u svijetu pa tako i u Republici Hrvatskoj. Posebice je važno za pripadnike nacionalnih manjina kojima je to pravo zajamčeno Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina još 2002. godine. Osigurano im je sudjelovanje u izvršnim (zamjenici općinskih načelnika, gradonačelnika i župana) i predstavničkim tijelima sukladno ukupnom broju stanovnika jedinica lokalne i područne samouprave

Inicijativa je potekla iz Savjeta, a proveli su je zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom Saboru 23. prosinca 2020. godine kada je usvojen amandman, na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnim izborima, a koji se odnosi na dopunski izbor članova za predstavnička tijela nacionalnih manjina iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Time su uspješno riješene dvije stvari kojima nije pridana nikakva važnost od strane medija a niti politike. Što nije ispravno i to ne samo zbog saborskih zastupnika ili interesa nacionalnih manjina ili Savjeta već zbog cjelokupnog hrvatskog društva i stupnja demokracije na kojem se nalazimo. Dosadašnji način izbora članova nije korespondirao sa odgovarajućim stupnjem demokracije niti s interesima nacionalnih manjina budući da su predstavnici dolazili iz raznih političkih stranaka i nisu bili vezani za programe nacionalnih manjina.

Dopunskim izborima je to izmijenjeno iz dvije perspektive. Prvo to je sad demokratski način jer imamo kandidate iz redova pripadnika nacionalnih manjina. Naravno uvijek ima i onih koji su politički opredijeljeni što je potpuno legitimno. Na ovaj način čitav sustav oko sastavljanja liste mijenja se za ubuduće. Drugi je medijska popraćenost koja ne da nije bila dovoljna nego je bila apsolutno zanemarena. Dane informacije su bile nepotpune, da se ne kaže krive, imale su tendenciju podcijenivanja svega skupa.

Zahvaljujući Stručnoj službi Savjeta i podijeljenim materijalima te savjetnici Danijeli Komadini raspolažemo sa svim podacima iz kojih je razvidno da je izlaznost u postotku po lokalnim i regionalnim samoupravama bila šezdeset i nešto posto veća nego što je izlaznost inače na izborima. Govorimo o izlaznosti od 72 %, 63 % i 58 % što pokazuje koliko je tendenciozno prikazan taj dio, a to se ne može prešutjeti, niti se smije jer na neki način bi to bilo podcijenivanje svega što je učinjeno od strane Vlade i Hrvatskog Sabora u afirmaciji prava nacionalnih manjina i njihove uloge u političkom životu.

Saborski zastupnik Robert Jankovics je dopunio točku Dnevnog reda budući je bio je jedan od potpisnika amandmana na izmjene Zakona o lokalnim izborima, a koji je rezultirao političkim ciljem odnosno usvajanjem amandmana. Ključni cilj koji se htio

postići izmjenom Zakona o lokalnim izborima prošle godine u prosincu bio je legitimitet izabranih vijećnika u predstavničkim tijelima.

Mađarska nacionalna manjina, češka kao i druge manjine su nebrojeno puta suočavane s opstrukcijom na lokalnom nivou u provedbi pojedinih prava nacionalnih manjina. Cilj je bio da se u jedinici u kojoj pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zastupljenost u obveznom predstavničkom tijelu osigura legitimitet izabranih zastupnika.

Nadalje, je naveo kako su nakon izbora koji su održani 3. listopada suočeni s banaliziranjem od strane medija te neistinitim navodima kako su izbori bili loši, katastrofalni. Dakle, izborni legitimitet je bio motiv i nije se radilo o klasičnom politiziranju. Naime, i prije su se birali vijećnici iz reda nacionalnih manjina koji su nedostajali nakon izbora propisanog broja članova vijeća. Međutim oni su se birali kooptiranjem preuzimanjem s prvog neulaznog mandata po domu. Tako izabrani vijećnici u predstavničkim tijelima su imali prilično slab legitimitet. Na neki način pomoglo se i donjim izabranim vijećnicima kojih ima oko stotinjak da imaju osnažen mandat u predstavničkom tijelu. Smatra da je to veliki uspjeh Kluba zastupnika nacionalnih manjina.

Predsjednik Savjeta predložio je formuliranje Zaključka i njegovo usvajanje s ciljem upućivanja Vladi Republike Hrvatske i medijima. Predložio je da se u zaključku istakne kako je predmetno potrebno više afirmirati i s time upoznavati društvo. S naglaskom kako je kroz medije prikazan neuspjeh održanih izbora a što je apsolutno netočno. Zaključak je jednoglasno usvojen.

Ad.2. Edukativni seminari za unapređenje rada i uloge vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Savjet za nacionalne manjine u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske održao je u Gradu Splitu 1. listopada 2021. seminar „Unapređenje provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina te uloga vijeća i predstavnika nacionalnih manjina“. Dosad su održana tri ili četiri seminarara na tu temu. Savjet je krovno tijelo nacionalnih manjina figurativno rečeno „pas čuvar“ Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Predsjednik je istaknuo kako se o ovoj točki mora donijeti odluka te da se u njenu provedbu moraju znatno više uključiti članovi Savjeta i saborski zastupnici. Nameće se pitanje zbog čega se traži aktivniji angažman. Uskoro se obilježava 20 godina od donošenja Ustavnog zakona, a na terenu je razvidno da mnoge jedinice lokalne i regionalne samouprave nisu prihvatile niti shvatile ulogu vijeća. S druge strane jedan dio vijeća nije još uvijek potpuno shvatio svoju ulogu. Vijeća su sastavni dio lokalnih samouprava. Imaju savjetodavni karakter i veoma bitnu ulogu da artikuliraju pitanja od značaja za nacionalne manjine na tim područjima. Vijeća su birana redovnim putem i ne predstavljaju političke opcije.

Predstavnik se bira od strane pripadnika nacionalnih manjina ili kako to stoji u Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina od grupe pripadnika nacionalnih manjina da regulira pitanja važna za nacionalne manjine a ne za kojekakve interese. Apsolutno je potrebno provoditi edukaciju o čemu Savjet i Stručna služba vode računa.

Nedavno je Savjet u suradnji s grupom iz Karlovačke županije sudjelovao u provedbi tipom radionice. Sudjelovao je i prvi potpredsjednik Savjeta, suradnik i kolega Siniša Tatalović s Fakulteta političkih znanosti. Predsjednik je apelirao je na uključivanje u takve radionice ubuduće. Pripadnici nacionalnih manjina su stavljeni u

položaj predstavnika vlasti, a oni koji su došli na seminar ispred predstavnika vlasti i jedinica lokalnih i regionalnih samouprava koji su većina stavljeni su u ulogu manjine.

Zaključak je da sudionike treba uvesti u sustav i upoznati kako jedne tako i druge s postojećim problemima. Potom je istaknuo kako je nužno postići određene ciljeve kroz edukaciju vijeća i predstavnika nacionalnih manjina o normativnom okviru u kojem se definiraju prava nacionalnih manjina i način njihovog ostvarivanja. Zatim upoznavanje s uvjetima i mogućnostima ostvarivanja ovlasti vijeća nacionalnih manjina te produbljivanje konstrukalnog i višeslojnog razumijevanja problematike s kojima se manjine susreću u praksi. Nastavno je naveo preostale ciljeve.

Potom je istaknuo kako je nužno riješiti pitanje pravne osobnosti predstavnika nacionalnih manjina ozirom da su Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina instituciji predstavnika dana sva prava i obveze kao i vijećima. Ukazao je na problem provedbe ovrhe nad predstavnicima koji su osobno ovršeni jer to pitanje nije riješeno. U više navrata se ukazivalo na taj problem koji do danas nije riješen. Predstavnici se obraćaju Savjetu jer više nisu zainteresirani za tu funkciju odnosno ne žele biti u takvoj poziciji. U konačnici to je kršenje prava budući da su Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina izjednačeni predstavnici i vijeća a u praksi nemaju ista prava.

Predložio je da Savjet donese odluku temeljem koje će se to pitanje staviti na dnevni red Vlade Republike Hrvatske.

Saborski zastupnik i predsjednik Kluba zastupnika nacionalnih manjina Vladimir Bilek je istaknuo kako vijeća i predstavnici u mnogim sredinama ne djeluju sukladno propisima. Postoje sredine koje mogu poslužiti kao uzor npr. Grad Zagreb. Dok s druge strane nažalost ima i sredina u kojima izabrani čelnici tijela jedinica lokalne samouprave ili regionalne samouprave ne poštuju taj segment kao ni Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, a ni Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Upravo iz tog razloga u praksi dolazi do određenih problema. S druge strane ponašaju se prema vijećima na ponižavajući način, ne uvažavaju ih odnosno onemogućuju ih u radu ne dopuštajući im da odrade dio za koji su legitimno izabrani. Na taj način su vijeća samo ukras demokracije, a ne ono što bi trebala biti glas nacionalnih manjina koje zastupaju. S te strane se daje podrška izloženom načinu rada kao i seminarima o promociji rada te pravima i obvezama vijeća nacionalnih manjina i predstavnika.

Imajući u vidu kako je 2022. predizborna godina za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina predsjednik Savjeta je predložio usvajanje sljedećeg zaključka.

Savjet će tijekom 2022. staviti poseban naglasak na dodatno upoznavanje sa Zakonom o izborima vijeća i predstavnika nacionalnih manjina koji je donesen neposredno pred zadnje izbore predstavnika vijeća i nacionalnih manjina u svibnju 2019.

Nadalje, Savjet će nastaviti s aktivnostima u pogledu informiranja o mogućnosti unaprjeđenja rada vijeća predstavnika nacionalnih manjina te informiranja i educiranja u cilju efikasne primjene Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, a time i na unaprjeđenju, jačanju i suradnji nacionalnih manjina s tijelima jedinica lokalne i područne samouprave, te će o istome upoznati Vladu Republike Hrvatske. Zaključak je jednoglasno usvojen.

Ad.3. Zamolbe udruga i ustanova nacionalnih manjina za prenamjenom sredstva

Temeljem odredbe članka 35. stavka 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 155/02, 47/10 - Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske; 80/10, 93/11 - Odluka Ustavnog suda (1981) i 93/11 - Odluka Ustavnog suda (1982)), Odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina u 2021. („Narodne novine“ broj 41/2021) i odredbi Kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologije praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa („Narodne novine“, broj 105/16 i 81/20) Savjet za nacionalne manjine na 96. sjednici održanoj 25. studenog 2021. godine donio je sljedeće

ODLUKE

Odobrava se Talijanskoj – Italijanskoj Uniji da iznos od 10.000,00 kuna koji je dodijeljen za realizaciju programa manifestacije „Arena International“ prenamijeni za potrebe kulturne manifestacije Festivala dječje pjesme „Voci Nostra“.

Odobrava se Židovskoj vjerskoj zajednici Bet Israel u Hrvatskoj da sredstava u iznosu od 30.000,00 kuna dodijeljena za realizaciju programa izdavaštva Julije Koš „Kamen i biseri“, prenamijeni za realizaciju nedovršenog programa izdavaštva „Željna sam svega“, Slava Flesch.

Odobrava se Slovenskom kulturnom društvu „Lipa“, Zadar prenamijena sredstava dodijeljenih za program kulturne manifestacije „Međunarodni dan kulturne raznolikosti ZADAR-2021“ u iznosu od 6.000,00 kuna za realizaciju projekta „Međunarodni dan ljudskih prava“.

Odobrava se Savezu Čeha prenamijena dijela sredstava u iznosu od 10.000,00 kuna dodijeljenih za program kulturne manifestacije „Obilježavanje 100. obljetnice Saveza Čeha u RH-Daruvar“ za potrebe programa kulturne manifestacije „Festival češke dječje pjesme - Konačnica“.

Odobrava se Mađarskom kulturnom društvu Ady Endre da od ukupno dodijeljenih sredstava u iznosu od 5.000,00 za realizaciju programa kulturne manifestacije „Mađarske tribine“, dio sredstava u iznosu od 1.000,00 kuna, prenamijeni za potrebe realizacije programa kulturne manifestacije „Dani mađarske kulture“ za koju su Odlukom odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 3.000,00 kuna.

Prenamjenom se Mađarskom kulturnom društvu Ady Endre odobrava da za programe kulturne manifestacije može utrošiti sredstva u sljedećim iznosima:

- „Dani mađarske kulture“ ukupan iznos od 4.000,00 kune,
- „Mađarska tribina“ ukupan iznos od 4.000,00 kuna.

Odobrava se Srpskom kulturnom-umjetničkom i duhovnom društvu „Đurđevdan“ u Drežnici, Drežnica prenamijena dijela sredstava dodijeljenih za program amaterizma i kupnja:

- Drežničkih (ličkih) nošnji za 8 parova koji će se naručiti putem KIRI trgovine u Beogradu, okviran iznos cijene je 500 eura po jednom paru uz popratne troškove vezane uz prijevoz i carinu,
- harmonike Guerrini 120 basova s izradom u Beogradu za cijenu između 4.000,00 i 4.500,00 eura uz dodatne troškove te
- profesionalne kamere.

Odobrava se Novinsko - izdavačkoj ustanovi „Edit“ iz Rijeke da izvrši prenamjenu sredstva u realizaciji programa informiranja na način da dodijeljena sredstva u ukupnom iznosu od 6.305.000,00 kuna prenamijeni kako slijedi:

Umjesto odobrenih iznosa:

za dnevnik „La voce del popolo“ 5.345.000,00 kuna, za dvotjednik „Panorama“ 650.000,00 kuna, za dječji list „Arcobaleno“ 200.000,00 kuna i za tromjesečnik „La battanu“ 110.000,00 kuna odobrava se prenamjena sredstava kako slijedi:

za dnevnik „La voce del popolo“ 5.275.000,00 kuna, za dvotjednik „Panorama“ 720.000,00 kuna, za dječji list „Arcobaleno“ 200.000,00 kuna i za tromjesečnik „La battanu“ 110.000,00 kuna.

Odobrava se Saboru Bošnjačkih asocijacija Hrvatske da umjesto odobrenih deset (10) brojeva mjesečnika „Sabah info“ izda sedam (7) brojeva.

U odnosu na dvije udruge prenamjene nisu usvojene u cijelosti budući se tražila prenamjena za različite kategorije kulturne autonomije. Za podnesene prenamjene naglašeno je kako se radi o realnim zahtjevima. Nužno je voditi računa kako su mnoge izdavačke kuće otišle u stečaj. Radi se o tehničkim razlozima koji se kao takvi trebaju uvažiti. Savjet nije tijelo koje provodi restrikcije nego omogućava razvoj kulturne autonomije i težnja je na takvoj politici. Pružena je podrška udrugama i kroz riječi hvale za ustrajan rad u novonastalim uvjetima. Naime, okolnosti zbog epidemije nisu jednostavne za nikoga pa tako ni za sam Savjet koji se u radu uspješno nosi s novim okolnostima. Predsjednik Savjeta je pohvalio i sam rad Stručne službe Savjeta te je istaknuo kako su dvije službenice oboljele od bolesti CoVID-19. Jedna se dobro oporavlja ali vjeruje da će se i druga uspješno oporaviti.

Ad.4. Obilježavanje 20. obljetnice stupanja na snagu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

Predsjednik Savjeta je povodom obilježavanja 20. obljetnice stupanja na snagu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina stavio i ovu točku na dnevni red prije svega da se konzultira sa članovima Savjeta. Predložio je osnivanje radne skupine na sljedećoj sjednici Savjeta koja će obavljati pripreme povodom obilježavanja predstojeće obljetnice. Između ostalog treba se dogovoriti i o tome da li će se obilježavanje organizirati samostalno ili u suradnji s Vladom Republike Hrvatske, a što preporuča zbog financijskih razloga jer Savjet nema predviđena odnosno osigurana sredstva. Istaknuo je kako je jako bitno da se godišnjica obilježi i to ne s ciljem da se Savjet promovira nego da se postignuta politika prezentira. Smatra kako je nakon 20. godina došlo vrijeme da se istaknu postignuti rezultati kao i pitanja odnosno stvari koje bi trebalo mijenjati.

Potpredsjednik Vladimir Ham je naglasio kako je obilježavanje prilika za prezentaciju rada članova i Savjeta te ostvarenih postignuća koji su rezultat upravo tog rada. S ciljem da se sve zajedno predoči hrvatskoj javnosti tako da se uz obilježavanje istakne i sve ono za što se svi zajedno zalažu, rade i bore. Dao je apsolutnu podršku takvom načinu obilježavanja.

Predsjednik je naglasio da se svi skupa ne smiju zavaravati. Zabluda koja vlada unutar velikog dijela nacionalnih manjina jest ta da su prava nacionalnih manjina neka vječna prava. Iznio je primjer stečenih europskih prava kao što je pravo zaštićenog najmoprimca. Radilo se o neoborivom pravu koje je osporila Europska unija. Riječ je o stečenom pravu pa je usprkos tome oboreno a radi se o znatno

životnijoj stvari egzistencijalnog karaktera nego li su pitanja nacionalnih manjina. Potom je iznio kako postoji velika tendencija smanjivanja dostignutih prava.

Zato je važna 20. obljetnica Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina budući da je cilj određenih grupacija da se potpuno revidira uloga saborskih zastupnika i predstavnika nacionalnih manjina. Konkretno je naveo kako je unutar inačice jednog od prijedloga glede Savjeta da se izdvoji iz Vlade i da se ukine uloga saborskih zastupnika u smislu u kojem oni danas djeluju u Savjetu. S ciljem da se pri saboru osnuje jedan savjetodavni odbor tipa vijeće u koje bi bili birani predstavnici svih nacionalnih manjina. S time da bi s profesionalne strane imali predsjednika i dva potpredsjednika i službu s tri zaposlenika. Taj bi odbor onda na pitanja nacionalnih manjina davao prijedloge koje bi zatim usvojili ili ne.

Na sreću radi se o tendencijama jedne male grupe. Međutim poanta je bila istaknuti kakvih sve tendencija ima. Naglasio je kako treba biti svjestan da će se s time ubuduće suočavati i da se ne smiju uspavati uvjereni da je ovo što su postigli vrhunac već treba voditi računa o tome što ih sve potencijalno čeka.

Zato je bitna obljetnica 20 godina Ustavnog zakona koji treba afirmirati, učvrstiti i pokušati prilagoditi interesima koji su bitni za pripadnike nacionalnih manjina. Postavlja se pitanje u kojem to smislu treba djelovati budući da ima onih koji misle da je čitava manjinska priča getoizirana. U pogledu pripadnika nacionalnih manjina na Hrvatskoj radioteleviziji se vodi politika s ciljem getoiziranja. Postavlja se pitanje kako i na koji način integrirati nekog ako imate instrumente koji ga getoiziraju. S druge strane sam Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina u svojoj preambuli govori o integraciji nacionalnih manjina u hrvatsko društvo i njihovom učešću u javnom, političkom i kulturnom životu. Upravo tu integraciju treba poticati i provoditi Savjet sa svojom politikom te je istaknuo kako i nadalje očekuje angažman i podršku članova.

Nakon svega predsjednik je naveo kako mu je drago da su se napokon okupili uživo. Savjet iz tehničkih razloga ne održava online sjednice jer svi članovi Savjeta nemaju video kamere i druge potrebne uređaje za pristup sjednici. Ovo je četvrta sjednica po redu u 2021. godini ali prva „in live“.

Saborski zastupnik Robert Jankovics je spomenuo aktualnu izgradnju Gospodarskog centra u Osijeku imajući u vidu prava nacionalnih manjina i predstojeći završetak popisa stanovništva obzirom da se postavlja pitanje koje će točno podatke Državni zavod za statistiku uzeti u obradu i objaviti u siječnju.

Predsjednik je dao podršku te istaknuo kako je pred Savjetom nešto manje od godine dana za rješavanje predstojećih pitanja i naveo je kako će popis stanovništva biti problem za sve.

Usvojen je sljedeći zaključak održat će se svečani skup povodom obilježavanja 20. obljetnice Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imajući u vidu iznimnu važnost Ustavnog zakona. Savjet će kao krovno tijelo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj imenovati radnu skupinu koja će biti zadužena za planiranje, organizaciju i obilježavanje ove značajne obljetnice.

Ad. 5. Razno

Predsjednik je napomenuo kako će se sutra objaviti Javni poziv udrugama i/ili ustanovama nacionalnih manjina za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije u 2022. godini. S daljnjom napomenom kako je rok za podnošenje prijave kao i uvijek 30 dana od objave u Narodnim novinama. Naglasio je da su

proračunaska sredstva za 5 % veća u odnosu na prošlu godinu. Međutim s druge strane ukazao je kako i svi skupa trebaju biti objektivni budući da udruge vrše povrat sredstava. Stoga je zamolio da se realno planira za iduću godinu jer se njemu prebacuje da se stalno potražuju veća sredstva a onda se na kraju vrše povrati što predstavlja problem. Svjestan novonastalih uvjeta u smislu epidemije opetovano je ukazao da se vodi računa o što realnijem planiranju trošenja sredstava.

Saborski zastupnik Furio Radin je naglasio kako nitko ne zna kakva će biti iduća godina a da provedbu programa treba planirati kao inače u vjeri da će sve proteći u najboljem redu i da će se uvjeti promijeniti na bolje.

Branka Baksa je iznijela kako smatra da u slučaju kada program kulturne manifestacije nije održan sredstva treba vratiti nego ih nastojati pošto poto potrošiti. Predsjednik je iznio kako treba voditi računa o Dopuni Kriterija i unesenih 80% čime su stvoreni uvjeti da se sredstva mogu iskoristiti za djelovanje udruge.

Darko Šonc je predložio donošenje na primjer nekog vida „lex specialisa“ u kojem će stajati da nema vraćanja sredstava.

Saborski zastupnik Vladimir Bilek je ukratko iznio da se sutra otvara javni poziv s rokom od mjesec dana za podnošenje prijave. Istaknuo je kako se pred javni poziv s udrugama i savezima odrađuju pripreme za prijavu i da se često održavaju koordinacije povodom mogućnosti utroška sredstava obzirom na aktualnu pandemiju. Naveo je da se uistinu ne može sa stopostotnom sigurnošću reći kakva će biti iduća godina, ali smatra da se treba planirati kao da će sve biti u redu, budući da velik dio njihovih članova ima CoVID potvrde i potvrde o cijepljenju.

U zadnje vrijeme premda u manjem obimu mnoge kulturne manifestacije se uredno održavaju u skladu s preporukama i mjerama Stožera civilne zaštite. Istaknuo je da se treba prilagoditi novonastaloj situaciji kako bi mogli djelovati. Pohvalio je kolegu saborskog zastupnika Roberta Jankovicsa koji je glavni po pitanju financija unutar Kluba, a između ostalog je i član Odbora za financije Hrvatskog sabora. Često predlaže izravna i kvalitetna rješenja i na taj način daje potporu Klubu.

Zahvalio se i predsjedniku Savjeta na prijedlozima odnosno djelovanju s njegove strane. Cilj je dodijeljena sredstva uspješno iskoristiti. Naglasio je kako je nakon proteklih parlamentarnih izbora postignut enorman uspjeh. Tijekom same kampanje prije svega na prijedlog saborskog zastupnika Roberta Jankovicsa a potom zajedno i s predsjednikom Savjeta kada je donesena Dopuna kojom je omogućen utrošak do 80% sredstava dodijeljenih za programe kulturnog amaterizma i manifestacija. Više od 80% neće biti moguće ostvariti jer je postignuta gornja granica. Ne zna da uopće itko ima takvu granicu i to ne samo kad se govori o Hrvatskoj već kad se raspravlja o zapadnom proračunu uopće, a što je znatno šire.

Što se tiče povećanja samog proračuna pregovaralo se o toj mogućnosti. Nada se da će se u idućoj godini usprkos pandemiji i njenim posljedicama sve predviđene aktivnosti uspješno odraditi. Unutar proračuna 5% je prosječno povećanje što se tiče dijela nacionalnih manjina i sredstava predviđenih povodom javnog poziva koji se sutra otvara. Postoje i neka druga povećanja u nekim drugim segmentima kao što je to kroz poseban fond temeljem prijedloga Kluba zastupnika nacionalnih manjina i Kluba SDSS-a koji je imao inicijativu vezano za potpore putem tri ministarstva odnosno Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. U odnosu na Operativne programe naveo je kako se na tom segmentu radi optimalno s

ciljem da se unaprijedi život na područjima gdje žive i rade pripadnici nacionalnih manjina i djeluju udruge, ustanove nacionalnih manjina i njihove institucije.

Pred kraj se zahvalio Stručnoj službi Savjeta kao odličnom servisu na čelu s predsjednikom Savjeta jer se opseg posla u vrijeme epidemije nije smanjio upravo suprotno povećao se. Zahvalio se i svim savezima, udrugama i ustanovama svih nacionalnih manjina. U konačnici svi zajedno su doprinijeli da se posao uspješno odradi. Naglasio je da je Klub zastupnika nacionalnih manjina na raspolaganju apsolutno u svemu. Na kraju krajeva zastupnici su i članovi Savjeta koji je krovno odnosno najviše tijelo svih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Pohvalio je odličnu suradnju Kluba zastupnika nacionalnih manjina i Savjeta jer jedino se na taj način kroz zajedničku suradnju mogu riješiti i odraditi mnoga pitanja. Naglasio je kako je bitno što realnije planirati trošenje sredstva naravno, imajući u vidu kako je pred svima nama nesigurno razdoblje posebice kroz narednih 4-5 mjeseci, budući nitko ne zna kako će se situacija odvijati. Stoga je jako teško planirati neke veće manifestacije a k tome i veseliti se kad imamo nažalost veliki broj smrtnih slučajeva zbog aktualne situacije. Dakle, sve treba planirati a onda i ostvarivati u skladu s danim mogućnostima. Glede proračuna koji je na raspravi u parlamentu idući tjedan rok za donošenje je otprilike nekih 14 dana. Smatra da će Savjet i sve udruge biti zadovoljni s te strane. Vjeruje da je većina programa, projekata bilo da se radi o izdavaštvu, kulturnoj autonomiji odnosno o svemu onome što je predviđeno Kriterijima i metodologijom pripremljena i da će se prijaviti unutar roka od 30 dana. Naglasio je kako je uloženi uistinu ogroman trud Savjeta i svih saveza, udruga, ustanova, institucija i za to im je izrazio veliku zahvalnost kao i onim udrugama odnosno savezima koji objedinjuju pod jednim krovom sve udruge jedne nacionalne manjine. Što je uistinu veliki pritisak stoga je i njima uputio jedno veliko hvala za sve ispunjene aktivnosti.

Saborski zastupnik Furio Radin se prije svega zahvalio se predsjedniku Savjeta i Stručnoj službi Savjeta na radu. Referirao se na prenamjene i birokratske odnosno administrativne poslove koji se uvijek odrade na najbolji mogući način.

Naveo je kako Savjet postoji jer je tako htjela povijest, a sredstva se ne dodjeljuju radi plesa, glume, kazališnih predstava, održavanja aktivnosti i sl., već kako bi nacionalne manjine odnosno udruge, zajednice nastavile postojati, a što je u interesu kako nacionalnih manjina tako i Republike Hrvatske. Naglasio je kako treba pokazati razumijevanje za Vladu ukoliko ne mogu osigurati veća sredstva budući da nitko ne može znati sa stopostotnom sigurnošću, a niti vjerojatnošću što će biti iduće godine. Treba u dogovoru s Vladom uzeti u obzir i njihovu fleksibilnost da iskoriste sredstva ako ih manjine ne uspiju potrošiti. Upravo iz razloga kako se ne bi svima skupa spotaknulo da su poput poduzetnika koji traže novac pa ga onda ne znaju utrošiti. Jednako tako pravo na dvojezičnost nije priznato iz razloga, jer pripadnici nacionalnih manjina ne znaju hrvatski, svi ga znaju uz izuzetke kojih uvijek naravno ima. To pravo je priznato s ciljem da se kaže kako su mađari, česi, talijani i srbi itd. u Republici Hrvatskoj doma. Iz tog razloga postoje ta sredstva. Smatra da bi dodijeljena sredstva trebala biti na raspolaganju i za prvih šest mjeseci iduće godine ukoliko udruge dokažu da će ih uspijeti potrošiti odmah na početku godine. Istaknuo je kako su dodijeljena sredstva znatno veća nego u prijašnjim razdobljima ali svakako nisu dostatna za funkcioniranje u normalnim uvjetima.

Branka Baksa je vezano za financiranje projekata predložila izmjene Kriterija usprkos već donesenim izmjenama i dopunama obzirom da su aktualni Kriteriji na snazi već zadnjih deset godina. Istaknula je kako su kod nekih aktivnosti u slučaju i

kad hoće utrošiti sredstva u tome onemogućeni. Na primjer kod održavanja manifestacija ako se radi o prezentaciji dopušteno je utrošiti samo 40 kuna po osobi i to je tako već zadnjih deset godina. Smatra da bi se neke stvari trebale riješavati i mijenjati u hodu zbog povećanja troškova. Zatim je navela primjer troškova telefona, pa tako i web i internet stranice koje sad već svi imaju i naglasila kako su te stavke u stvarnosti puno veće. Kriteriji ih ograničavaju. Kod izdavaštva je navela primjer tiska i grafičke pripreme stranice. Predložila je da se te neke osnovne stvari promijene. Svjesna da je javni poziv već raspisan usprkos tome apelirala je ako je moguće da se već početkom iduće godine izneseno promijeni. Sve s ciljem da se sredstva kvalitetno utroše a ne da se vraćaju.

Predsjednik Savjeta je iznio kako se o tome vodi računa i da će se to promijeniti. Naglasio je kako trebaju znati situaciju u kojoj se Savjet nalazi jer sredstva dodjeljuje iz državnog proračuna pa bi trebalo mijenjati Zakon o proračunu u pogledu nekih stvari koje su njime determinirane. Ta činjenica Savjet ograničava u pogledu mnogih stvari kao i u pronalasku odgovarajućih rješenja.

Nadalje na postavljeni upit od strane Darka Šonca koja je procedura za izmjenu Kriterija naveo je kako se prethodno treba dobiti suglasnost od Ministarstva financija, Vlade Republike Hrvatske i da su izmjene usklađene s dijelom koji traži da se ne krši europski standard za civilna društva budući da smo članovi Europske unije.

Ukratko je iznio činjeničnu situaciju u pogledu Hrvatske radiotelevizije koja je u najmanju ruku katastrofalna. Zbog CoVID-a nije održana tematska sjednica uživo, u međuvremenu je imenovan i novi ravnatelj Hrvatske radiotelevizije itd.

Zamolio je članove da ga ovlaste za imenovanje delegacije koja će biti upućena novom ravnatelju. Uz predsjednika Savjeta vrlo vjerojatno će delegacija biti sastavljena od sljedećih članova: Furia Radina, Dragane Jeckov, Roberta Jankovicsa i Vladimira Bileka. O predmetnom će se detaljno naknado dogovoriti. Problem je potuno ignoriranje manjina od strane Hrvatske radiotelevizije usprkos ugovoru koji je zaključen s Vladom Republike Hrvatske. Temeljem ugovora ne postoji nikakva sankcija uoiko se Hrvatska radiotelevizija ne pridržava preuzetih obveza. Zamolio je saborske zastupnike da na to svakako ukažu na koalicijskim sastancima koji će uslijediti. Istaknuo je kako su urednici polupismeni te da vlada opće neznanje novinarskog kadra. Također je naglasio da i pripadnici nacionalnih manjina trebaju raditi na svojim programima i nuditi sadržaj kako bi se isti mogao snimiti i prikazati.

Potpredsjednik Vladimir Ham je istaknuo kako se Federalnoj uniji europskih nacionalnosti (dalje: FUEN) odnosno velikoj europskoj obitelji pridružila ove jeseni i Italijanska unija. Naglasio je kako mu je osobno jako drago jer su s gledišta hrvatske priče sad jači za jednu novu udrugu uz Demokratski savez mađara, Koodinaciju vijeća i predstavnika češke nacionalne manjine, Srpsko narodno vijeće i Njemačku zajednicu. Iskoristio je priliku da motivira i ostale posebice stožerne udruge koje obuhvaćaju jednu manjinu da se uključe u rad ove šire europske priče iz koje je proizašla i priča o „Minority SafePack“, odnosno o paketu europskih mjera i direktiva koje trebaju zaštitu nacionalnih manjina dignuti na europsku razinu, a ne prepustiti sve državama članicama. Naime, Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina je doduše na papiru često lijepa stvar dok s druge strane puno država članica Europske unije nema ni to. Neki ne priznaju manjine dok neki imaju osnovne zaštite manjinskih prava. Minority SafePack je odbila Europska komisija a FUEN-a je tužila Europsku komisiju Europskom sudu i očekuje se predkraj iduće godine pravorijek po pitanju njihovog obrazloženja zašto su to odbili. Uz pozdrave bivša kolegica i njegova

prethodnica Renata Trischler poslala je i sporazum buduće njemačke vlade odnosno trojne koalicije u kojem se izrijekom spominje Minority SafePack i da će se Savezna Njemačka Repulika za njega nastaviti zalagati. Otužna činjenica ja ta da u koalcijskom sporazumu nakon zadnja dva nije spomenuta njemačka nacionalna manjina. To je iznenađenje međutim tu je FUEN-a da o tome vodi brigu i da se na tome radi.

Predsjednik Savjeta je sve pozdravio i istaknuo kako se vide u idućoj godini. Svim prisutnima kao i njihovim obiteljima zaželio je sve najbolje u nadolazećoj Novoj godini. Zahvalio se na razumijevanju jer vladaju uvjeti u kojima je bilo i jest otežano raditi. Također je napomenuo da svi skupa ne zaborave da je Savjet dva mjeseca bio u zgradi koja je pretrpjela posljedice potresa. Nastojat će se izbjeći održavanje sjednica telefonskim putem ali to se ne može predvidjeti jer nitko ne zna što se može očekivati kroz naredni period imajući u vidu dane okolnosti prouzročene epidemijom koja je nažalost i dalje u tijeku.

PREDSJEDNIK SAVJETA
Aleksandar Tolnauer

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'A' followed by a vertical line and a small flourish to the right.

